

MISTRIVSEL HANDLER (OGSÅ) OM FØLELSEN AF IKKE AT HØRE TIL

Cand. Jur. & ph.d. *Helle Rabøl Hansen*
fra *NOISE* Network Of Independent
Scholars (in) Education.

Specialkonsulent i Ilinniartitaanermut
Aqutsisoqarfik / Grønland

BERTIL 14 ÅR, 15 ÅR OG 16 ÅR

Bertil's skolegang er præget af:

- Fremmedgørelse fra start af. Oplevelsen af aldrig helt at kunne følge helt med – eller at komme 'senere ind i det' end sine venner.
- I teenagertiden kommer Bertil ofte i konflikt med lærere, der forsøger at disciplinere ham.
- I voksende mistriivsel og opposition til skole (og efterhånden også til hjemmet).
- Meget fravær, der genkendes som –'bekymrende skolefravær' *)

Bertil hverken kan eller vil skolen i de sidste skoleår (Hansen 2019)

NÅR JURA BRUGES SOM DISCIPLINERINGSRETORIK

‘Bekymrende fravær’

‘Lovligt fravær’

‘Ulovligt fravær’

I et Foucault perspektiv kan vi se her, hvordan skole og kommune skal praktisere ‘mikrotrafferet’ (Foucault 1975)

BERTILS HISTORIE SLUTTER IKKE HER....

Minus: undervisnings- og skolelyst.

Plus: Læringslyst rettet mod fælles aktiviteter i hashmiljøet (aftaler, spænding, penge, rus, selskab, loyalitet.....). Og her læring i et situeret perspektiv (Lave & Wenger 1991)

Minus: Skolemotivation.

Plus: Motivation i et socialdynamisk perspektiv som en bevægelse med miljø og det at have et motiv og en mening.

BERTIL'S HISTORIE HANDLER (OGSÅ) OM....

Trivsel & tilhør

TILHØR.....OG KULTUR

Som oplevelse af at høre til, at være knyttet til nogen, nogle og noget, er et begreb der er med i begrebspakken for de sociale læringsteorier:

‘.....sense of belonging to a culture’ (Jerome Bruner 1986: 127).

“recognize that most learning in most settings is a communal activity, a sharing of the culture” (Jerome Bruner 1986: 127)

NOGEN HAR MULTIPLET TWISTET TILHØRSVILKÅR (HANSEN IN PRESS)

Hamdi's mange klasse, kontekst, kode og kulturskift på en dag (logbog note 21,2. 2019):

1. Hjemme på Nørrebro (hjemme i Jordan)
2. På vej til skole. Møder fætre og venner (også fra Jordan)
3. (Special)skole
4. Skole- fritidsordning
5. Projekt 'Gadepulsen'
6. Fodboldklubben.
8. Hjemme på Nørrebro (hjemme i Jordan)
9. Aften på gaden (mix af Nørrebro, Jordan.....)

NOGEN HAR MULTIPLETT TWISTET TILHØRSVILKÅR (HANSEN IN PRESS)

Hamdi's mange klasse, kontekst, kode og kulturskift på en dag (logbog note 21,2. 2019)

1. Hjemme på Nørrebro (hjemme i Jordan)
2. På vej til skole. Møder fætre og venner (også fra Jordan)
3. (Special)skole
4. Skole- fritidsordning
5. Projekt 'Gadepulsen'
6. Fodboldklubben
8. Hjemme på Nørrebro (hjemme i Jordan)
9. Aften på gaden (mix af Nørrebro, Jordan.....)

AT SKULLE VÆRE DOBBELT SÅ SØD...

”vi skal jo være dobbelt så søde end alle andre for at blive accepteret”....

(Khaled, 14 år)

Citat fra jeres nye bog ‘Fællesskabende praksisser’ – kapitlet: ‘Er du fra kommunen’.. . (Hansen 2023)

JEG KUNNE OGSÅ HAVE VALGT....

Emma, der knækker i starten af sin universitetstid. Flere års krydspres af præstationspres isolerer hende mere og mere fra det sociale liv.

Johanne, der godt **kan** skolen – men **vil** den ikke (Hansen 2019).

Eller **Mia**, der godt kan skolen, men udstødes af sine klassekammerater, og derfor kun relaterer sig til lærere og den fag-faglige del af skolegang (Hansen 2005).

Eller **Ali**, der fortæller, at han kun kommer i skole for at være sammen med vennerne, og han ligger konstant på kanten til at blive smidt ud (2014)....

..... Fra forskning i ungeliv og trivsel ser vi, at der er **sammensatte trivselsfortællinger**. Vi har informanter der trives positivt hjemme, negativt i skolen. Og omvendt informanter der trives i skolen men mistrives hjemme. Ligesom vi har informanter der både mistrives i skole og hjemme – men trives i helt andre arenaer (Nielsen & Hansen 2017)

TRIVSELSBEGREBETS REJSE...VI HAR FÅET NOGET OG MISTET NOGET UNDERVEJS

Vi har **fået** en voksende interesse for mental sundhed. Vi har **fået** fokus på stress og psykiske arbejds- og studieforhold.

Hvad har vi mistet?

TRIVSEL – ET BEGREB PÅ REJSE

At være i trivsel er et oldnordisk begreb om det at vokse og blomstre. Begrebet blev brugt om både mennesker og natur. *Trivsel som at være i positiv vækst som organisme.*

1969 – midt 1990'erne: Trivsel var anvendt som et arbejdspsykologisk begreb – især beskrevet af Eggert Petersen (1969, 1978, 1992.....) *Trivsel som arbejdstrivsel.*

Fra slut 1990'erne smitter det medicinske 'wellbeing' af på det danske *trivsel*, og den medicinske diskurs synes at 'overtage' ordet. At være i trivsel forbindes med at være velbefindende psykisk og fysisk. *Trivsel i par med sundhed.*

Fra slut 00'erne får vi en øget opmærksomhed på *unges trivsel* – og her også unges trivsel steder, der er forpligtet til at være – *institutionel trivsel.*

Tilfredshedsteori (Petersen 1978)

At forstå ungdom?

UDSAGN OM TRIVSELSFOKUS PÅ UNGE

”Det har altid været svært at være ung”

”Målet med at studere er ikke at være lykkelig”

”Trivsel kan ikke forbindes med uddannelse”

”Der er ikke noget galt med at præstere”

”Børn og unge skal ikke pakkes ind i vat”

INDIVIDUALISEREDE TRIVSELSFORSTÅELSER FØRER TIL BEBREJDELSE OG REPARATIONSTRANG

‘Det sarte individ’ skal blive mere....

Robust

**Mindfulness, terapi, ‘tænk dine
problemer væk’, medicin.....**

FORÆLDRESKYLD. GÆT EN KILDE . . . .

”...Baggrund: Regler om fravær i folkeskolen

Reglerne om fravær i folkeskolen skal være med til at styrke forældres ansvar for, at deres børn kommer i skole.”

Undervisningsministeriets hjemmeside om bekendtgørelse nr 1063 af 24/10/2019

GÆT EN KILDE NR. 2

‘For det første spiller forældrenes og fremfor alt den primære omsorgsperson (ofte moderen) emotionelle grundindstilling til sin søn en vigtig rolle, særligt i barnets tidligere år. En negativ grundindstilling karakteriseret ved mangel på varme og engagement øger klart risikoen for at drengen bliver aggressiv og fjendtligt indstillet mod sine omgivelser’....

Forklaring på, hvilke opvækstforhold skaber mobbere fra mobbeforskningens 1. paradigme (Olweus 1992)

‘Mother blaming’

(se fx Robin May Schott 2009 fra eXbus)

Hvorfor stiger
mistrivslen blandt
børn og unge?

DIFFUS BELONGING

Hvem er jeg?

Hvor hører jeg til?

Unge er generelt ikke mere egoistiske i dag –
men de leder mere efter deres ego....

HOMUS JUVENTUS – ANNO 2023

- 1) De er børn af forældre, der blev forældre efter revselsesrettens ophævelse – og hvor barnets bedste er talt frem.
- 2) De er også ‘stressgenerationens børn’
- 3) ...i et samfund, hvor tilhørsforhold i højere grad end tidligere skal (gen)forhandles. Der er mere diffus belonging. Hvor er min identitet? Hvor hører jeg til: social klasse, etnicitet, familieformat, lokal kvarter, køn?
- 4) De har gået i grundskole og er under uddannelse i en tid, hvor læring måles snævert...og hvor der har været reformer på reformer der skulle sikre ‘internationale standarder’ ved ‘læringsoptimering’: hurtigere og højere.
- 5) De oplever at der skal præsteres på alle livets arenaer...

**UNGE ER RAMT AF ET FÆNOMEN, VI
KALDER.....**

Tiden

NÅR VI FORBINDER TRIVSEL OG TILHØR - SKOLETRIVSLENS TRE V'ER (NIELSEN & HANSEN 2023)

Velvære (eller velbefindende) – psykisk og fysisk

Virke – at få adgang til at virke fagligt og socialt (faglig trivsel)

Vellidt – at møde anerkendelse, tolerance og accept

BUD PÅ MEDBEGREBER TIL FÆLLESSKABENDE PRAKSISSE

Forskellighedens didaktik

Forskellighedens pædagogik